

Metodické doporučení pro územní samosprávné celky

Zajištění ubytovací kapacity v obcích a krajích pro osoby přicházející z území Ukrajiny podle usnesení vlády č. 207 ze dne 16. března 2022 o vyčlenění volných ubytovacích kapacit v krajích

I. Úvod

- Metodické doporučení řeší způsoby zajištění ubytování osob přicházejících z území Ukrajiny prostřednictvím krajů a obcí s rozšířenou působností v rozsahu stanoveném usnesením vlády č. 207 ze dne 16. března 2022 o vyčlenění volných ubytovacích kapacit v krajích.
- Předmětem metodického doporučení je popis variant řešení zajištění ubytovací kapacity a objektů ubytování, včetně vymezení role a postavení kraje a obcí s rozšířenou působností.
- Nedílnou součástí doporučení je postup poskytování kompenzačního příspěvku.

II. Obecně

V návaznosti na nouzový stav, který byl vyhlášen usnesením vlády č. 147 ze dne 2. března 2022, vláda přijala **usnesení č. 207 ze dne 16. března 2022** (dále jen „**usnesení**“) o vyčlenění volných ubytovacích kapacit v krajích, kterým ukládá podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, v článku I., bodě 1. písm. a) a v bodě 2:

1. **hejtmanům a primátorovi hlavního města Prahy ve spolupráci se starosty obcí s rozšířenou působností, městských částí a městských obvodů** v termínu od 17. března 2022 zajistit ubytovací kapacity v dočasném nouzovém přístřeší a v nouzovém ubytování v počtech uvedených v příloze č. 1 tohoto usnesení pro účely ubytování osob přicházejících po dni 24. února 2022 z území Ukrajiny za účelem udělení dočasné ochrany;
2. **starostům obcí s rozšířenou působností, městských částí a městských obvodů na základě uložení hejtmanem** zajistit zařízení, v nichž budou ubytovány osoby uvedené v bodu I/1 písm. a), a zajistit provoz těchto zařízení a v případě dočasného nouzového přístřeší i základní vybavení a zásobování těchto zařízení;

Ubytováním pro osoby přicházející z území Ukrajiny se podle usnesení vlády ze dne 16. března 2022 č. 207 článku III., bod 1. a 2. rozumí:

- **Dočasné nouzové přístřeší:** poskytuje se ubytovaným osobám bezplatně v zařízeních, která nejsou běžně určena k ubytování (například prostory pro sport nebo kulturu), popřípadě byla pro účely dočasného nouzového přístřeší vytvořena (například stany). V zařízeních pro poskytnutí dočasného nouzového přístřeší se ubytování poskytuje ubytované osobě po dobu zpravidla 30 dnů.

Standardy pro dočasné nouzové přístřeší ve stávajících objektech občanské vybavenosti stanoví Hasičský záchranný sbor České republiky (*doplnit hypertextový odkaz*).

- **Nouzové ubytování:** poskytuje se ubytovaným osobám bezplatně v zařízeních, která zpravidla slouží k bydlení nebo ubytování (například ubytovny, školská ubytovací zařízení, byty, penziony), popřípadě byla pro účely nouzového ubytování vytvořena (například montované objekty připojené na infrastrukturu). V zařízeních pro poskytnutí nouzového ubytování se ubytování poskytuje ubytované osobě zpravidla po dobu 3 měsíců.

Nouzové ubytování se poskytuje v objektech určených k bydlení nebo ubytování. Nebude proto stanoven standard těchto objektů, neboť ten vyplývá z jejich povahy (např. penzion, ubytovna, internát nebo byt). Usnesení vlády nepočítá s využitím prostor, které k bydlení nebo ubytování nejsou určeny. Případná přeměna nebytových prostor na ubytovací kapacity není usnesením vlády řešena a nevztahuje se na ni ani tato metodika.

Za nouzové ubytování se nepovažují byty ve vlastnictví fyzických osob. Pokud poskytuje fyzická osoba svůj byt (bez ohledu na to, zda v něm bydlí, nebo je byt prázdný) k ubytování osob přicházejících z území Ukrajiny, může žádat o příspěvek na solidární domácnost podle zákona č. 66/2022 Sb. **Byty ve vlastnictví fyzických osob proto nespádají do režimu usnesení vlády č. 207.**

Usnesení vlády č. 207 zároveň nevylučuje, aby obce nadále nakládaly s vlastním bytovým fondem dle svého uvážení a například pronajímaly z vlastního rozhodnutí obecní byty osobám, které přišly z Ukrajiny. Na tyto situace, kdy nejde o poskytování ubytování bezplatně v systému zajišťovaném hejtmánem, se však usnesení vlády č. 207 ani tato metodika nevztahují.

Z usnesení vyplývá, že

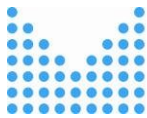
- Hejtmani (v hlavním městě Praze primátor) v součinnosti se starosty obcí s rozšířenou působností, městských částí a městských obvodů (dále jen „starostové ORP“) zajistí **ubytovací kapacity**.
- **Hejtmán je oprávněn starostům ORP** uložit, aby zajistili **objekty**, v nichž budou ubytovány osoby přicházející z území Ukrajiny, **provoz** těchto objektů, **základní vybavení** a **zásobování** těchto objektů.
- **Úkolem ORP pak bude zajistit objekty k ubytování, jejich provoz, základní vybavení a zásobování. Mezi ubytovanými osobami přicházejícími z území Ukrajiny a ubytovatelem, resp. ORP, se ubytování realizuje na základě veřejnoprávního vztahu. Úkolem ORP tedy primárně není ubytovávat tyto osoby, ale zajistit objekty, v nichž budou tyto osoby ubytovávány (včetně zajištění provozu těchto zařízení a v případě dočasného nouzového přístřeší i základního vybavení a zásobování těchto zařízení).**
- Lze shrnout, že usnesení vlády ukládá hejtmanům (v součinnosti se starosty obcí s rozšířenou působností, městských částí a městských obvodů) zajistit potřebné **ubytovací kapacity**.

Hejtmán může postupovat dvěma způsoby:

- zajistí plnění tohoto úkolu prostřednictvím orgánů kraje, tedy kraj bude přímo uzavírat smlouvy s vlastníky ubytovacích prostor (viz vzor smlouvy v příloze č. 1),
- uloží starostům ORP, aby zajistili ubytovací zařízení pro osoby přicházející z území Ukrajiny z úrovně ORP, tedy smlouvy s vlastníky ubytovacích prostor bude uzavírat ORP (viz vzor smlouvy v příloze č. 1). V takovém případě kraj poskytne obci finanční prostředky, které kraj obdrží ze státního rozpočtu v rámci kompenzačních příspěvků.

V obou variantách postupu bude potřeba, aby starostové ORP na základě úkolu od hejtmána vytipovali ubytovací kapacity k využití pro ubytování osob přicházejících z území Ukrajiny, přičemž kraj následně posoudí vhodnost zařazení jednotlivých ubytovacích kapacit mezi ubytovací kapacity, které budou využity pro jednotlivé typy ubytování - dočasné nouzové přístřeší a nouzové ubytování. V případě dočasného nouzového přístřeší je žádoucí zajistit dodržování standardů stanovených Hasičským záchranným sborem České republiky (*doplnit hypertextový odkaz*).

Jednotliví poskytovatelé poskytnou osobám ubytování a též zajistí těmto osobám možnost stravování nebo přípravy stravy (podle bodu I. 2. usnesení vlády č. 206/2022).

Se zajištěním nouzového ubytování je spojena povinnost zajistit možnost stravování nebo přípravy stravy (nikoli její úhrada, hradí si sám cizinec). Oproti tomu je zajištění dočasného nouzového přístřeší spojeno i se zajištěním stravy nebo potravin (nehradí si sám cizinec).

V případě nouzového ubytování, pokud je ubytovaným poskytnuta možnost stravování ve veřejném stravovacím zařízení (např. školní jídelna) státu či územních samosprávných celků, je doporučeno zajistit stravování alespoň v rozsahu *Standardů pro objekty dočasného nouzového přístřeší ve stávajících objektech občanské vybavenosti*, které jsou určeny pro nouzové přístřeší, tzn. zajistit levné stravování (dle Standardů) tak, aby ubytovaným osobám postačovala sociální dávka ve výši 5 000 Kč na tuto úhradu.

Informace o ubytovacích kapacitách následně bude kraj vkládat do informačního systému HUMPO.

Následně buď kraj, nebo ORP uzavře s vlastníkem ubytovací kapacity smlouvu (dohodu) o poskytnutí ubytovací kapacity, v níž bude vymezen rozsah poskytovaných ubytovacích kapacit, způsob zajištění provozování, vybavení a zásobování. Nedílnou součástí bude také nastavení informačních povinností vlastníka ubytovacího zařízení a ustanovení zakotvující úhradu za poskytnutou ubytovací kapacitu ve výši vycházející z kompenzačního příspěvku.

III.

Způsoby splnění povinnosti dle usnesení vlády č. 207

Ke splnění těchto povinností připadají do úvahy následující postupy:

1) Uzavírání smluv krajem

Kraj bude uzavírat smlouvy s vlastníky ubytovacích kapacit (obcemi, právnickými a fyzickými osobami atd.), pokud uzavírání těchto smluv nepřenesl hejtman na starosty ORP. Starostové ORP vytipují vhodné ubytovací kapacity.

Pokud jde o majetek ve vlastnictví kraje, provede kraj určení ubytovacích kapacit jednostranným záznamem. Určení objektů ve vlastnictví kraje by měla v mezích rozhodování v samostatné působnosti schválit rada kraje podle § 59 odst. 3 zákona o krajích (případně hejtman, pokud mu bude takové rozhodnutí svěřeno).

2) Uzavírání smluv ORP

ORP bude uzavírat smlouvy s vlastníky ubytovacích kapacit (obcemi, právnickými a fyzickými osobami atd.), pokud uzavírání těchto smluv na starostu

ORP přenesl hejtmán. Starostové ORP vytipují vhodné ubytovací kapacity k předchozímu schválení hejtmánem.

Pokud jde o majetek ve vlastnictví ORP, provede ORP určení ubytovacích kapacit jednostranným záznamem. Určení objektů ve vlastnictví ORP by měla v mezích rozhodování v samostatné působnosti schválit rada obce podle § 102 odst. 3 zákona o obcích (případně starosta, pokud mu bude takové rozhodnutí svěřeno).

3) Další podmínky uzavírání smluv kraje/ORP

Mezi krajem/ORP a vlastníkem ubytovacích kapacit musí být konstituován právní vztah, na jehož základě bude objekt poskytnut k zajištění ubytování, včetně možnosti ubytování osob v souladu s výše uvedeným usnesením vlády. Může se jednat o nepojmenovanou smlouvu dle § 1746 odst. 2 občanského zákoníku (dohoda o zajištění ubytovací kapacity – viz vzor v příloze č. 1).

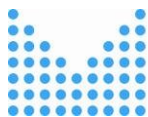
- Smlouva o zajištění ubytovacích kapacit obsahuje na straně vlastníka kapacit závazek poskytnout je pro účely dočasného nouzového přístřeší nebo nouzového ubytování osob podle usnesení vlády č. 207. Smlouva nezakládá kraji ani ORP uživatelské právo k příslušné nemovitosti, toliko vytváří podmínky pro ubytování osob, které jsou do ubytování přiděleny prostřednictvím Krajského asistenčního centra pomoci Ukrajině (KACPU). Na straně kraje/ORP zakládá smlouva závazek poskytnout vlastníkově kompenzační příspěvek v dohodnuté výši, a to podle počtu skutečně ubytovaných osob a dní, po které byly ubytovány, nejvýše však do smluvené kapacity.“
- Usnesení vlády č. 207 nestanovuje, na jakou dobu má být možnost ubytování ve smlouvě sjednána. Stanovuje však, že dočasné nouzové přístřeší se poskytuje na dobu zpravidla 30 dnů a nouzové ubytování zpravidla na 3 měsíce. K tomu je vhodné při sjednávání smluv přihlížet, avšak konkrétní doba poskytnutí ubytovacích kapacit bude záležet na dohodě kraje/ORP s vlastníkem dle jeho možností. Doba, na kterou je ubytování sjednáno, bude uváděna v systému HUMPO. V případě, že možnost ubytování dle smlouvy má končit v průběhu předpokládaného ubytování osob, je další ubytování potřeba řešit přes KACPU.
- Usnesení vlády č. 207 umožňuje také poskytnutí kompenzačního příspěvku za ubytovací kapacity využívané od 24. února 2022 do okamžiku sjednání smlouvy. Možnost zpětného vyplacení kompenzačního příspěvku je tedy omezena na kapacity, s nimiž kraj dosud pracoval a zaevidoval je v systému HUMPO a v nichž byly bezplatně ubytovány osoby, na které dopadá usnesení vlády č. 207. Zároveň kraj/ORP nemají povinnost ke zpětným úhradám vždy v plné výši přistoupit. Záleží na dohodě s vlastníkem

ubytovacích kapacit. V takovém případě bude smlouva obsahovat též klauzuli o zpětném vykázání ubytovaných osob a proplacení kompenzačního příspěvku. Typicky k tomu bude docházet tam, kde kraj/ORP bude uzavírat smlouvu i do budoucna s vlastníky ubytovacích kapacit, v nichž k ubytování (neproplácenému vlastníkovi z jiných zdrojů) docházelo po 24. únoru 2022 do uzavření smlouvy.

- Schválení smlouvy náleží do nevyhrazené pravomoci rady podle § 102 odst. 3 zákona o obcích nebo § 59 odst. 3 zákona o krajích (s možností svěřeni této pravomoci přímo starostovi/hejtmanovi) a nevyžaduje předchozí zveřejnění záměru podle § 39 odst. 1 zákona o obcích. Případné využití objektu příspěvkové organizace může znamenat změnu její zřizovací listiny (k tomu srov. níže).
- Pokud se jedná o objekty svěřené příspěvkové organizaci územního samosprávného celku, bude třeba postupovat též v souladu s její zřizovací listinou. Tu bude případně nutné změnit (například neumožňuje-li zřizovací listina příspěvkové organizace vykonávající činnost školského ubytovacího zařízení ubytování třetích osob), a to rozhodnutím zastupitelstva podle § 84 odst. 2 zákona o obcích nebo § 35 odst. 2 zákona o krajích tak, aby využití daného objektu umožňovala (např. odnětím svěřeného objektu ze správy či úpravou oprávnění k tomuto objektu tak, aby bylo umožněno jeho využití ke splnění usnesení vlády). Ke změně zřizovací listiny by v tomto případě bylo nutné rozhodnutí zastupitelstva, které se však pro tento účel může konat ve „zrychleném“ režimu podle § 93 odst. 2 zákona o obcích nebo § 42 odst. 2 zákona o krajích (informace o konání zasedání by byla zveřejněna pouze po dobu dvou dnů)¹.
- Samotné ubytování osob přicházejících z Ukrajiny **v konkrétních prostorách je veřejnoprávní vztah** (tedy bez nájemní nebo jiné soukromoprávní smlouvy s vlastníkem ubytovacích prostor).
- Doporučuje se ubytované osoby poučit o dodržování interních pravidel (vnitřního řádu) v ubytovacích zařízeních. Toto poučení osoby podepisují

¹ V době vyhlášení krizového stavu - nouzového stavu¹⁾ se informace o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce zveřejní na úřední desce obecního úřadu **alespoň po dobu 2 dnů před zasedáním zastupitelstva obce** – srov. *V době vyhlášení krizového stavu podle jiného právního předpisu se informace o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce podle odstavce 1 zveřejní na úřední desce obecního úřadu alespoň po dobu 2 dnů před zasedáním zastupitelstva obce; záležitosti, které se netýkají vyhlášeného krizového stavu, mohou být na tomto zasedání projednávány pouze tehdy, jestliže byla informace zveřejněna nejméně 7 dnů před zasedáním zastupitelstva obce.* Z citovaného ustanovení plyne, že na takto „zrychleně“ svolaném zasedání mohou být **projednávány jen takové záležitosti, které přímo souvisejí s vyhlášeným krizovým (nouzovým) stavem.** Není možné s pouhým dvoudenním předstihem rozhodovat o „běžných“ záležitostech, o nichž zpravidla rozhoduje zastupitelstvo (např. peněžité vklady do právnických osob).

v ubytovacím zařízení při svém nástupu. (viz vzor pravidel v ubytovacích zařízeních v příloze č. 2).

IV. Kompenzační příspěvek

1. Výše kompenzačního příspěvku je usnesením vlády stanovena
 - u dočasného nouzového přístřeší částkou 200 Kč na osobu a noc,
 - u nouzového ubytování ve výši až do částky 200 Kč, resp. 250 Kč na osobu a noc dle druhu ubytování; v případě nouzového ubytování lze tedy ve smlouvách sjednávat i částku nižší než 200 Kč, resp. 250 Kč.
2. V případě bytů ve vlastnictví právnických osob (včetně obcí) je výše kompenzačního příspěvku omezena na 3000 Kč na osobu a měsíc a maximálně 4 osoby v jednom bytě.
3. Usnesení podrobněji specifikuje podmínky poskytnutí dotace z kapitoly VPS, Rezerva na řešení krizových situací, jejich předcházení a odstranění jejich následků (zákon č. 240/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů) (dále jen „**krizová rezerva**“).
4. Na poskytování dotací se neuplatní pravidla uvedená v příloze k usnesení vlády č. 911 ze dne 20. října 2021.
5. V souladu s usnesením bude možné použít prostředky z krizové rezervy výhradně k financování kompenzačních příspěvků pro kraje v návaznosti na nouzové přístřeší a nouzové ubytování. V souladu s účelem dotace bude i to, když pro zajištění těchto činností kraj využije obce s rozšířenou působností ve správním obvodu kraje. V tomto případě kraj uzavírá s obcí s rozšířenou působností veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Kraj může využít ustanovení § 36 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 59 odst. 3 zákona o krajích, podle nichž o poskytnutí dotací obcím v souvislosti s vyhlášeným krizovým stavem rozhoduje rada kraje.
6. Dotace se bude poskytovat **ex post**, proto nebude podléhat finančnímu vypořádání.
7. Kraje a hl. m. Praha budou předkládat žádosti o poskytnutí dotace (dále jen „žádost“) Ministerstvu financí (Odbor 12 – Financování územních rozpočtů) měsíčně, a to do 15 dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, kdy bylo ubytování zajištěno. První žádosti předloží do 15. 4. 2022, a to za období od 24.2 2022 do 31. 3. 2022. Žádost bude zaslána prostřednictvím Ministerstva vnitra, viz bod V. 1 usnesení vlády č. 207.

8. Žádost musí obsahovat požadovanou částku dotace, přehled o počtu ubytovaných osob a o počtu dnů v kalendářním měsíci, po které jim bylo v příslušném kraji ubytování zajištěno, a to dle typu nouzového ubytování.
9. Příjemce dotace bude sledovat výdaje pod příslušným účelovým znakem. Použití rozpočtové skladby a zachycení v účetnictví bude součástí rozhodnutí o poskytnutí dotace.
10. Příjemce dotace je povinen archivovat veškerou dokumentaci a doklady, které potvrzují oprávněnost dotace, po dobu, během níž lze uložit odvod a penále za porušení rozpočtové kázně (tj. v případě dotace poskytnuté v roce 2022 do 31. 12. 2032).
11. Poskytovatelem dotace je Ministerstvo financí.

Příloha č. 1 – vzor smlouvy o zajištění ubytovací kapacity

Příloha č. 2 – vzor poučení o dodržování pravidel ubytování

Zpracoval: odbor veřejné správy, dozoru a kontroly, 25. března 2022